

Oponentský posudek na bakalářskou práci sl. Natálie Gáfrikové: Slovenská národnostní menšina v České republice: pohled menšinové elity. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2010, 65 s.-

Vedoucí práce: PhDr. Mirjam Moravcová, DrSc.

Sl. Gáfriková si pro svou práci vybrala aktuální problém, který je součástí výzkumného projektu vedoucí její práce. Menšinové elity se pozornosti těší zcela právem na nejrůznějších úrovních, v rámci odborného diskurzu lze však bezesporu najít ještě celou řadu bílých míst. Proto nelze než přivítat, že se tato odborná práce soustředí na největší menšinu žijící v České republice, a to z pozice její sebereflexe.

Práce sl. Gáfrikové vykazuje logickou strukturu. V úvodu dokázala studentka vysoce profesionálně zformulovat svůj výzkumný problém (výzkumné otázky). Paralelně předložila také akceptovatelné vysvětlení pojmu elita i některé další definice tohoto klíčového termínu. V rámci bakalářské práce bylo obtížné s některými pojetími asi polemizovat, do budoucna se však kolegyni otevírá poměrně lákavá možnost prověřit teoretické teze empirickým výzkumem. Zatímco tato část práce je zdařilá, navazující historicko-právní přehled o postavení slovenské menšiny v České republice a o dějinách Slováků v českých zemích pokládám za zcela nedostatečný. Prvním handicapem jsou na mnoha místech chybějící odkazy na odbornou literaturu, druhým pak absence základních titulů k tématu (etnologických, demografických i titulů z oblasti právních dějin). Chce-li autorka ve svých výzkumech pokračovat, nezbývá jí, než si sestavit bibliografii k tématu (tím by ostatně každá odborná práce měla začínat). Za zvláště závažnou pokládám např. tu skutečnost, že jí vypadla práce Heleny Noskové O původu Slováků v Čechách (Praha 2001), produkce Slezského ústavu SZM Opava nebo práce Menšiny a právo v České republice editorů René Petráše, Heleny Petrův a Haralda Christiana Scheue (Praha 2009). Petráš je také autorem dalších výborných přehledů Menšiny v komunistickém Československu a Menšiny v meziválečném Československu (Praha 2007 a 2009). Rozpaky budí i návazná část o slovenských organizacích v České republice, přehled s jediným odkazem na internetové stránky.

Svou empirickou část vystavěla studentka na datech získaných metodou polostrukturovaných rozhovorů s osmi informátory. To je jistě zcela legitimní cesta, jakkoliv bych zvažila i metodu narativních interview, zúčastněného pozorování, komparace. Je ovšem škoda, že se soubor otázek nedostal do přílohy práce a že její autorka nabídla pouze nárys okruhů problémů, kolem nichž se dotazování točilo. I z nich je ovšem zjevné, že se snažila vyhnout problému rivality mezi jednotlivými příslušníky slovenské elity; otázka neshod se nakonec přesto v rozhovorech objevila, i když pouze v souvislosti s dotacemi spolků (s. 38) a jejich zneužívání k placenému zaměstnání (s. 39). Za zvážení by stálo také zamyšlení nad generačními (případně genderovými) rozdíly, zvláště je-li nejmladšímu informátorovi 34 a nejstaršímu 64 let. Do etických otázek výzkumu by stálo za úvahu zařadit i pojednání o vlastní zainteresovanosti na výzkumu (předpokládám, že dotazovaný Gáfrik je autorčin příbuzný). V medailoncích informátorů se pak bohužel opakuje problém interpretační „nečistoty“: čtenář není schopen rozpoznat, který údaj byl převzat z internetu, který z rozhovoru, u vlastních výroků respondentů pak chybí datace, text navíc mísí sebehodnocení a objektivní hodnocení přínosu jednotlivých osobností pro slovenskou menšinu.

Jádrem a současně vrcholem práce je však analýza osmi rozhovorů s představiteli slovenské elity. Sl. Gáriková ji představuje v kultivovaném a výborně strukturovaném textu, který dává skutečně nahlédnout do názorů a postojů slovenské menšiny. Výborně primárně vyhodnocený materiál odpovídal na všechny stanovené výzkumné otázky. Je ovšem škoda, že se kolegyně následně nepokusila o zasazení velice pěkně utříděných dat do širšího teoretického rámce. Do budoucna proto radím, aby se seznámila alespoň se základními pracemi k teorii národů a nacionalismu.

Práce sl. Gárikové má své pozitivní i negativní stránky, přičemž ty první bezesporu převládají. Přesto ji však hodnotím, pro neodpuštělné mezery v odborné literatuře, pro občasné odchylky od čisté interpretace dat i pro absenci jakékoliv literatury k teorii národních hnutí a nacionalismu, jako *velmi dobrou*.

V Praze 13. ledna 2011

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.